

UDC 331.101

JEL Q56, F63

DOI 10.32782/2617-5940.2.2024.11

Olga Kudrina

Doctor of Economics, Professor,
Professor Business Economics and Administration Department,
Sumy State Pedagogical University named after A.S. Makarenko
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7364-1998>
E-mail: olya.dina@gmail.com

Oksana Kovtun

Ph.D. in Pedagogical Sciences, Associate Professor,
Hryhorii Skovoroda University in Pereiaslav
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9516-8628>
E-mail: kovtunok@ukr.net

SUSTAINABILITY AS A BASIS FOR THE ECONOMIC DEVELOPMENT OF ENTERPRISE

Abstract. The modern economic development of enterprises is impossible without enhancing their level of sustainability, which ensures success in overcoming globalization challenges and achieving socio-economic growth objectives. This underscores the relevance of researching the types of sustainability in business entities. The aim of this article is to specify the types of sustainability in enterprise economic activity. Research methods: logical analysis, generalization. Based on a literature review, this article specifies the types of sustainability in enterprise economic activity that collectively define sustainable enterprise development. These include economic sustainability, financial sustainability, production sustainability, resource sustainability, marketing sustainability, social and psychological sustainability, environmental sustainability, organizational and managerial (including functional) sustainability, innovation sustainability, and risk sustainability. Such systematization of enterprise sustainability types allows us to represent the entire system of interactions among sustainability elements. Clarifying the types of sustainability in enterprise economic activity, as identified in the scientific literature, is essential for further consideration when forming strategic development perspectives for business entities.

Keywords: sustainability, economic development, enterprise, condition.

Ольга Кудріна

доктор економічних наук, професор,
професор кафедри бізнес-економіки та адміністрування,
Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7364-1998>
E-mail: olya.dina@gmail.com

Оксана Ковтун

кандидат педагогічних наук, доцент,
Університет Григорія Сковороди в Переяславі
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9516-8628>
E-mail: kovtunok@ukr.net

СТІЙКІСТЬ ЯК ОСНОВА ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ

Анотація. Сучасний економічний розвиток підприємств не можливий без посилення рівня їх стійкості, що забезпечує успішність у подоланні глобалізаційних викликів та досягнення цілей соціально-економічного зростання. Це обґрунтовує актуальність дослідження видів стійкості суб'єктів підприємництва. Метою статті є конкретизація видів стійкості господарської діяльності підприємства. Методи дослідження: логічний аналіз, узагальнення. У статті за результатами літературного огляду конкретизовано види стійкості господарської діяльності підприємства, які у сукупності визначають стійкий розвиток підприємства. До таких віднесено: економічну стійкість, фінансову стійкість, виробничу стійкість, ресурсну стійкість, маркетингову стійкість, соціально-психологічну стійкість, екологічну стійкість, організаційно-управлінську (у тому числі функціональну) стійкість, інноваційну стійкість та ризико-стійкість. Така систематизація видів стійкості підприємства дозволяє представити всю систему взаємодії елементів стійкості. Уточнення видів стійкості господарської діяльності підприємства, відокремлюваних у науковій літературі, необхідне для їх подальшого урахування при формуванні стратегічних перспектив розвитку суб'єктів господарювання.

Ключові слова: стійкість, економічний розвиток, підприємство, стан.

Problem statement. The modern economic development of enterprises cannot occur without strengthening their sustainability, which ensures success in overcoming globalization challenges and achieving socio-economic growth objectives. Therefore, addressing sustainability is critical for all business entities.

Analysis of the latest research and publications. Domestic researchers such as Zahirniak D., Danylo V., Ishchenko S., and Lyha D. [1], Fenii N. [2], Kolesnikov A. [3], Shamrin R. [4], Herasymova O., Kashyrynikova I., and Spiridonova K. [5], Kucha D. [6], Tyshchenko O. and Noryk L. [7], Demidova I. [8], Skakunenko O. [9], Kulakova S. and Kasminina K. [10], Miokova H. and Samsonova K. [11], Kudriavtsev V. [12], Markina I., Taran-Lala O., and Yakhnitska V. [13], Kovalskyi A. [14], Bolshakova E. [15], and others have extensively researched sustainable enterprise development. However, we believe that further research is needed to clarify the components of sustainable enterprise development.

The aim of the article: to specify the types of sustainability in enterprise economic activity.

Research methods: logical analysis, generalisation

Summary of the main research material. Scholars have detailed the primary characteristics of sustainability for individual entities. For instance, Zahirniak D., Danylo V., Ishchenko S., and Lyha D. highlight that economic sustainability in enterprises is viewed through profit maximization theory, while strategic sustainability focuses on maintaining enterprise integrity through financial, production, marketing, social, and other forms of sustainability [1]. Fenii N. dedicated his research to enterprise financial sustainability [2].

Kolesnikov A. defined the sustainability of enterprise economic activity as comprising the following types [3]:

- production;
- marketing;
- socio-economic (including human resources);
- ecological.

Shamrin R. proposed a definition of sustainable development for agricultural enterprises, including [4]:

- social;
- economic;
- ecological;
- institutional sustainability.

Herasymova O., Kashyrynikova I., and Spiridonova K. expanded this list and included the following as essential components of a new management paradigm [5]:

- social sustainability;
- environmental (ecological) sustainability;
- operational sustainability;
- reengineering;
- education;
- scientific and technological progress;
- economic sustainability.

Kucha D., in his study on the sustainability of enterprise economic activity, presented it as a combination of the following components [6, p. 76]:

- organizational and managerial sustainability;
- production and financial sustainability;
- resource sustainability;
- marketing sustainability;
- innovation sustainability;
- socio-economic sustainability;
- environmental (ecological) sustainability.

Tyshchenko O. and Noryk L. identified the following types of sustainability [7]:

- financial;
- human resources;
- marketing;
- investment;
- production;
- technical and technological;
- managerial.

Demidova I. distinguishes the following elements of sustainability [8]:

- financial sustainability;
- technical and technological sustainability;
- organizational and structural sustainability;
- human resources sustainability;
- informational and intellectual sustainability;
- marketing sustainability;
- resource sustainability;
- environmental (ecological) sustainability.

In our view, human resources sustainability could be considered a component of resource sustainability, and certain types are not included (e.g., innovation, social sustainability).

Skakunenko O. defines economic sustainability as a balanced equilibrium of enterprise assets, ensuring stable profitability and growth of economic performance indicators, considering key external and internal factors [9].

Kulakova S. and Kasminina K. view enterprise sustainability as the ability to maintain or return to equilibrium, distinguishing between static equilibrium (maintaining initial system parameters) and dynamic equilibrium (development without significant deviation from a set trajectory) [10].

Miokova H. and Samsonova K. analyzed financial sustainability as an enterprise's property that reflects its ability to maintain financial equilibrium and sustain its core operational characteristics over time despite external and internal influences [11].

Kudriavtsev V. defined [12]:

– economic (financial) sustainability as an economic state allowing the enterprise to operate within a break-even zone, maintaining solvency and creditworthiness;

– social sustainability as the loyalty of internal and external stakeholders;

– environmental (ecological) sustainability as compliance with permissible environmental impact limits.

Markina I., Taran-Lala O., and Yakhnitska V. identified the following interrelated components of internal enterprise sustainability [13]:

- economic sustainability (including financial, market, organizational-structural, production, investment, and technical-technological sustainability);
- social-psychological sustainability;
- environmental (ecological) sustainability;
- risk sustainability.

Analyzing sustainable development in infrastructure enterprises, Kovalskyi A. highlighted the following types of sustainability [14]:

- economic and financial;
- environmental (including climate resilience);
- social;
- institutional.

One of the most extensive classifications was proposed by Bolshakova E., who identified the following types of sustainability [15, p.39]:

- financial;
- sales;
- market;
- production;
- organizational;
- managerial;
- technical and technological;
- logistical;
- investment;
- innovation;
- business (a distinctive feature of Bolshakova's classification).

Thus, we summarize the types of sustainability that collectively determine sustainable enterprise development:

- economic sustainability;
- financial sustainability;
- production sustainability;
- resource sustainability;
- marketing sustainability;

- social and psychological sustainability;
- environmental sustainability;
- organizational and managerial (including functional) sustainability;
- innovation sustainability;
- risk sustainability.

This systematization allows for a comprehensive view of the interactions among elements of sustainability, forming a basis for developing a new model and mechanism for managing sustainable enterprise development.

Conclusions and prospects for further research in this area. The research results specify the types of sustainability in enterprise economic activity, which include economic sustainability, financial sustainability, production sustainability, resource sustainability, marketing sustainability, social and psychological sustainability, environmental sustainability, organizational and managerial (including functional) sustainability, innovation sustainability, and risk sustainability.

Clarifying the types of sustainability in enterprise economic activity, as highlighted in scientific literature, is essential for further consideration when forming strategic development perspectives for business entities.

References:

1. Zahirniak, D., Danylko, V., Ishchenko, S., Lyha, D. (2020). Stratehichna stiikist v umovakh hlobalizatsii ekonomiky yak antykrizovyi instrument. *Visnyk Natsionalnoho tekhnichnoho universytetu "Kharkivskiy politekhnichnyi instytut" (ekonomichni nauky)*, (3), 98–101. DOI: <https://doi.org/10.20998/2519-4461.2020.3.102>
2. Fenii N. (2024). Faktory vplyvu na formuvannya ekonomichnoi bezpeky pererobnykh pidpriemstv Ukrainy. *Kyivskiy ekonomichnyi naukovyi zhurnal*. № 4. S. 230–235. DOI: <https://doi.org/10.32782/2786-765X/2024-4-32>
3. Kolesnikov A. P. (2013). Zasady mekhanizmu zabezpechennia stiikoho rozvytku pidpriemstv. *Innovatsiina ekonomika. Vseukrainskyi naukovo-vyrobnychiy zhurnal*. № 3. [41]. S. 97–100. Available at: http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/1177/1/inek_2013_3_23.pdf
4. Shamrin R.V. (2011). Stiiki rozvytok pidpriemstv APK. *Ahrosvit*. № 19. s. 23–26. Available at: http://www.agrosvit.info/pdf/19_2011/7.pdf
5. Herasymova O.L., Kashyrmikova I.O., Spiridonova K.O. (2019). Stiiki rozvytok pidpriemstva z urakhuvanniam novoi paradyhmy upravlinnia. *Skhidna Yevropa: ekonomika, biznes ta upravlinnia*. Vyp. 2 (19). S. 126–130. Available at: <http://srd.pgasa.dp.ua:8080/bitstream/123456789/2277/1/Herasimova.pdf>
6. Stiiki rozvytok pidpriemstv u mizhnarodnomu ekonomichnomu prostori: Monohrafiia. Za redaktsiieiu Arefievoi O. V. Kyiv: FOP Maslakov, 2018. 364 s.
7. Tyshchenko O.M., Norik L.O. (2009). Modeliuvannya otsinky ta prohnozuvannya finansovoi stiikosti pidpriemstva. S. 406–415. Available at: https://vlp.com.ua/files/59_2.pdf
8. Demydova I. A. (2007). Faktory, shcho vplyvaiut na stiiki rozvytok mashynobudivnoho pidpriemstva. S. 243–254. Available at: <https://core.ac.uk/download/pdf/43283191.pdf>
9. Skakunenko O. O. (2014). Henezys terminu "Stiiki rozvytok". *AHROSVIT*. № 15. S. 59–64. Available at: http://www.agrosvit.info/pdf/15_2014/11.pdf
10. Kulakova C. Yu., Kasminina K. O. (2017). Ryzkostiiikist pidpriemstva yak peredumova yoho rozvytku: sutnist ta indykatory vyznachennia. *AHROSVIT*. № 12. S. 42–47. Available at: http://www.agrosvit.info/pdf/12_2017/8.pdf
11. Miokova H. I., Samsonova K. V. (2011). Faktory vplyvu na finansovu stiikist pidpriemstva. *Naukovi zapysky KNTU*. Vyp. 11. Ch. I. s. 12–15. Available at: <https://core.ac.uk/download/pdf/84825095.pdf>
12. Kudriavtsev V. M. (2023). Mekhanizm yak skladova systemy upravlinnia stiikym ekonomichnym rozvytkom transportnoho pidpriemstva. *Ekonomika transportnoho kompleksu*. Vyp. 41. S. 165–179.
13. Markina I. A., Taran-Lala O. M., Yakhnytska V. P. (2020). Stratehichni aspekty efektyvnosti menedzhmentu stiikym rozvytkom pidpriemstva v umovakh konkurentnoho biznes-seredovyshcha. *Ekonomika ta derzhava*. № 11. S. 24–27. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6806.2020.11.24>. Available at: http://www.economy.in.ua/pdf/11_2020/6.pdf
14. Kovalskiy A. O. (2022). Stiiki rozvytok infrastrukturykh pidpriemstv u konteksti dosiahennia tsilei staloho rozvytku. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. Seriya: Mizhnarodni ekonomichni vidnosyny ta svitove hospodarstvo*. Vyp. 42. S. 167–170. Available at: http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/42_2022ua/31.pdf
15. Bolshakova Ye. L. Menedzhment stiikoho rozvytku pidpriemstv ahroprodovolchoi sfery Ukrainy. Dysert. na zdobuttia nauk. stup. doktora filosofii za spets. 073 – "Menedzhment" (haluz znan 07 "Upravlinnia ta administruvannia"). – Poltavska derzhavna ahraryna akademiia MON Ukrainy, Poltava, 2020. 262 s. Available at: <https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5858/bolshakovarobota1.pdf>

Список використаних джерел:

1. Загірняк Д., Данилко В., Іщенко С., Лига Д. Стратегічна стійкість в умовах глобалізації економіки як антикризовий інструмент. *Вісник Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут» (економічні науки)*. 2020. № 3. С. 98–101. DOI: <https://doi.org/10.20998/2519-4461.2020.3.102>
2. Феній Н. Фактори впливу на формування економічної безпеки переробних підприємств України. *Київський економічний науковий журнал*. 2024. № 4. С. 230–235. DOI: <https://doi.org/10.32782/2786-765X/2024-4-32>
3. Колесніков А. П. Засади механізму забезпечення стійкого розвитку підприємств. *Інноваційна економіка. Всеукраїнський науково-виробничий журнал*. 2013. № 3. [41]. С. 97–100. URL: http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/1177/1/inek_2013_3_23.pdf
4. Шампрін Р.В. Стійкий розвиток підприємств АПК. *Агросвіт*. 2011. № 19. С. 23–26. URL: http://www.agrosvit.info/pdf/19_2011/7.pdf
5. Герасимова О.Л., Каширнікова І.О., Спірідонова К.О. Стійкий розвиток підприємства з урахуванням нової парадигми управління. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2019. Вип. 2 (19). С. 126–130. URL: <http://srd.pgasa.dp.ua:8080/bitstream/123456789/2277/1/Herasimova.pdf>
6. Стійкий розвиток підприємств у міжнародному економічному просторі: Монографія. За редакцією Ареф'євої О. В. Київ : ФОП Маслаков, 2018. 364 с.
7. Тищенко О.М., Норік Л.О. Моделювання оцінки та прогнозування фінансової стійкості підприємства. 2009. С. 406–415. URL: https://vlp.com.ua/files/59_2.pdf
8. Демидова І.А. Фактори, що впливають на стійкий розвиток машинобудівного підприємства. 2007. С. 243–254. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/43283191.pdf>
9. Скакуненко О.О. Генезис терміну «Стійкий розвиток». *АГРОСВІТ*. 2014. № 15. С. 59–64. URL: http://www.agrosvit.info/pdf/15_2014/11.pdf
10. Кулакова С.Ю., Касмініна К.О. Ризикостійкість підприємства як передумова його розвитку: сутність та індикатори визначення. *АГРОСВІТ*. 2017. № 12. С. 42–47. URL: http://www.agrosvit.info/pdf/12_2017/8.pdf
11. Міокова Г.І., Самсонова К.В. Фактори впливу на фінансову стійкість підприємства. *Наукові записки КНТУ*. 2011. Вип. 11. Ч. І. С. 12–15. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/84825095.pdf>
12. Кудрявцев В.М. Механізм як складова системи управління стійким економічним розвитком транспортного підприємства. *Економіка транспортного комплексу*. 2023. Вип. 41. С. 165–179.
13. Маркіна І.А., Таран-Лала О.М., Яхницька В.П. Стратегічні аспекти ефективності менеджменту стійким розвитком підприємства в умовах конкурентного бізнес-середовища. *Економіка та держава*. 2020. № 11. С. 24–27. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6806.2020.11.24>. URL: http://www.economy.in.ua/pdf/11_2020/6.pdf
14. Ковальський А.О. Стійкий розвиток інфраструктурних підприємств у контексті досягнення цілей сталого розвитку. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. 2022. Вип. 42. С. 167–170. URL: http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/42_2022ua/31.pdf
15. Большакова Є.Л. Менеджмент стійкого розвитку підприємств агропродовольчої сфери України. Дисер. на здобуття наук. ступ. доктора філософії за спец. 073 – «Менеджмент» (галузь знань 07 «Управління та адміністрування»). – Полтавська державна аграрна академія МОН України, Полтава, 2020. 262 с. URL: <https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5858/bolshakovarobot1.pdf>

Стаття надійшла до редакції 29.09.2024